

1.	Sissejuhatus	2
2.	Erinevused võrreldes Possu 3ga	2
3.	Programmi üldteave	3
4.	Klaviatuuri kasutamine.....	6
5.	Sea aken ehk sea kaart	6
6.	Päringute koostamine ja printimine.....	8
7.	Sündmuste sisestamise võimalused	9
8.	Andmete sisestamine.....	12
1.	Seemendused	12
2.	Tiinuskontrollid	14
3.	Abordid	15
4.	Poegimised.....	15
5.	Põrsaste kaod/hukkumised.....	17
6.	Imikpõrsaste ümberpaigutamine.....	18
7.	Anomaaliad.....	19
8.	Võõrutamised.....	19
9.	Ammepesakonnad.....	20
10.	Vaktsineerimised/ravimised	21
11.	Väljaminekud põhikarjast.....	22
12.	Väljaminekud nuumakarjast	23
13.	Testimine	24
14.	Karjatulekud	25
15.	Lihasead.....	27
9.	Täiendavad materjalid	28

1. Sissejuhatus

Eesti Tõusigade Aretusühistu (ETSAÜ) on kasutanud jõudlusandmete kogumiseks personaalarvuti programmi Possu aastast 2005. Programmeeriti see ajal, mil internetiühendus maapiirkondades oli aeglane ja kohati kättesaamatu. Praeguseks on olukord muutunud ja Possu neljas versioon on erinevates veebilehitsejates (Firefox, Internet Explorer, Google Chrome, Opera jne) kasutatav internetipõhine programm. Igal veebilehitsejal on omad eripärad, nt Firefox on hästi laiendatav, Opera väidetavalt väga kiire, Google Chrome hea veebis surfamiseks, Internet Explorer suhteliselt populaarne. Possu 4 testitakse igakülgsest Firefoxis, mistõttu tasuks kaaluda selle kasutamist ja loobuda Internet Explorerist, kus kasutamises, nt veergude sorteerimisel võib ette tulla ebamugavusi. Firefoxit saab alla laadida aadressilt <http://www.mozilla.com>.

Possu 4 eeldab kõikides veebilehitsejates isikutuvastamist ID-kaardiga, mobiiltelefoniga mobiil-ID või Smart-ID abil. ID-kaardi kasutamise sertifikaadi on Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS (EPJ) kokkuhoiu pärast ise allkirjastanud, mistõttu Firefox annab igaks juhuks turvahoiatuse "Turvalise ühenduse viga". Kasutaja kas usaldab EPJ ja nõustub või lisab erandi... > Lisa erand > Hangi sertifikaat > Kinnita turvalisuse erand "draiver: <http://www.id.ee> > Tarkvara > ID-kaardi draiver Firefoxile.

Possu 4-s on eelmise versiooniga võrreldes samad funktsioonid, kuid filtrite lisamisega on trükiste arvu vähendatud. Välja jäid ka mitmed loomapõhised trükised, mis ei leidnud farmides kasutamist. Possu 4 funktsionaalsus on välja töötatud seakasvatajate, ETSAÜ ja EPJ koostööna ning seda on võimalik vastavalt vajadusele täiendada.

2. Erinevused võrreldes Possu 3-ga

1. Veebipõhine programm, kasutatav ka mobiiltelefonis ja tahvelarvutis, programmi installeerida ei ole vaja, andmed sisestatakse kohe EPJ andmebaasi.
2. Isikutuvastamine ID-kaardiga, mobiiltelefoniga mobiil-ID või Smart-ID abil, mistõttu võimalik teha kindlaks iga sündmuse sisestaja.
3. Sisestatud andmete kontroll toimub salvestamisel EPJ andmebaasi. Ebatäpsuste teavet ei ole võimalik poole sisestuse pealt kuvada, sest puudub programmisisene andmebaas nagu oli PC programmil.
4. Sea individuaalnumbri kontroll toimub testiandmete sisestamisel.
5. Andmete sisestamiseks on kaks võimalust: üksiksündmusena ja/või grupisisestusena tööplaanides olevatele loomadele. Üksiksisestusel suurendavad mugavust eeltäidetud väljad, grupisisestusel võimalik mitmeastmeline (nt sobilik kuupäev, seemenduskult, rakendus, asukoht vms), loomade valik tööplaanist sellele järgneva andmete lisamise, muutmise ja kontrollimisvõimalusega

6. Mitme erineva kuldiga seemendamisel kultide numbreid sisestama ei pea, järglased jäävad põlvnemiseta.
7. Põhikarjast väljaminekul on võimalikud ostjad rippmenüü valikus vastavalt väljamineku liigile.
8. Põhikarjast nuumale kandmisel on välistatud ostja sisestamine.
9. Nuumemiste ja -kultide osa andmebaasis täiendatud.
10. Anomaaliaid saab sisestada ainult põrsastega emistele ja noorseale testimisel.
11. Põrsaste ümberpaigutust saab sisestada ainult ühtepidi – andjalt emiselt saaja emisele.
12. Kokku sündinud põrsaste hulka arvestatakse elusalt ja surnult sündinud põrsastele lisaks ka muumiad.
13. Muutunud on testitud noorsigade staatused – registreeritud emise ja kuldi asemel on testitud nooremis ja -kult (vt skeem **Sea staatuse muutumine**).
14. Testitud nooremiste ja -kultide müük teise karja vormistatakse Nuumikute liikumine alt senise nuumakarjast väljamineku asemel.
15. Vaktsineerimine/ravi uutel alustel.
16. Kuupäeva saab sisestada ainult kalendrist valides.
17. Trükisel saab sorteerida ühe veeru järgi.
18. Väga mahukal trükisel olevad veerud ei pruugi kõik tulla printimisvormile.
19. Rohkem on kohustusväljasid.

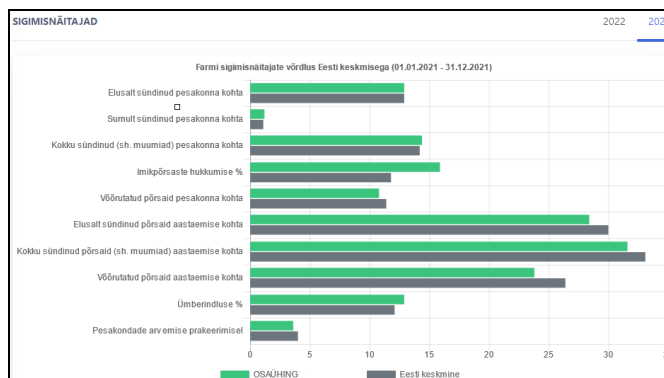
3. Programmi üldteave

Programmi kasutaja vajab juurdepääsu EPJ serverile, mille annab EPJ. Ligipääs luuakse ID-kaardiga, Mobiil-ID või Smart-ID kasutamisega.

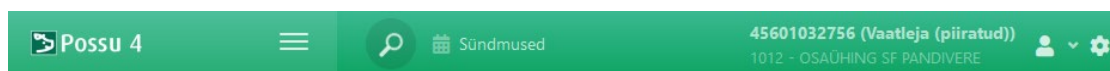
Programmi avamisel kuvatakse menüüriba, päringute sisukord ja avaleht. Avalehel on nimekirjad tähelepanu vajavatest emistest, teated, hoiatused jms, aga ka graafik tootmistulemuste võrdlusega.

Päringute sisukord erinevate kataloogidega asub vasakus servas. Kataloogides olevate trükised avanevad parempoolses aknas. Päringute sisukorra akent on võimalik vajadusel peita ehk kokku voltida.

Tootmistulemuste võrdluse näidis:

Avalehe menüüriba ja sellel olevad ikoonid

1. avab päringute sisukorra
  - a. Sulgeb päringute sisukorra
2. **Sea otsimine**
 Sea leidmiseks ja kaardi avamiseks on kaks võimalust:
  - a. sisestada individuaalnumber, avada sea kaart kahe hiireklikiga või vajutada sea otsimise ikoonile.
  - b. otsida nimekirjast ja avada sea info eelpool toodud viisil.
3. **Sündmused** Avab sisestatavate sündmuste nimekirja

45601032756 (Vaatileja (piiratud))

1012 - OSAÜHING SF PANDIVERE

4. Näitab isikut ja tema õigusi antud farmi andmete kasutamisel

5. Võimaldab valida järgmise farmi, võimalused programmi seadistamiseks või programmist väljumise

a. Võimalus töötajate, asukohtade, medikamentide jne sisestamiseks.

 Asukohad	Võimalik sisestada asukohana PRIA ehitis, grupp, kood, sulg, nimi. Grupp annab võimaluse mitmes asukohas paiknevate, kuid sama staatusega sigade sündmuste ühendamiseks (nt võõrdepõrsad, nuumikud, põrsastega emised jne).
 Töötajad	Töötaja puhul on vaja sisestada nimi ja kood. Koodi kasutamine välistab töötajate otsimise rippmenüüst.
 Toodang	Toodangu seadetes on võimalik määrata sigadele fikseeritud massid, kui neid tegelikult ei kaaluta, aga mingil põhjusel seda vajatakse. Massid saab määrata: <ul style="list-style-type: none"> • Karjatulekul (kui siga tuleb karja testimispäeval, siis karjatuleku massi fikseerimist pole vaja) • Esmaseemendusel • Esmapoegimisel • Põhikarjast nuumaamiseks kandmisel • Nuumaamise väljaminekul karjast • Põrsa sünnil, hukkumisel ja võõrutamisel Fikseeritud massi on võimalik muuta erinevate sündmuste sisestamisvormides.
 Ravimid	Ravimisel/vaktsineerimisel kasutatavate ravimite nimekirjade moodustamiseks ravimiameti nimekirja abil. Farmisiseseks grupeerimiseks ja sorteerimiseks saab lisada tüübi (selle vastavust ei kontrollita ravimiameti infoga). Sisestamise lihtsustamiseks lisame ka mõõtühiku ja keeluaaja. NB! Vaid eelnevalt nimekirja kantud medikamente saab kasutada andmete sisestamisel. Sama pakendi kohta uue kirje lisamine muudab pakendi info, nt muudan keeluaega, siis arvestamisel võtab kasutusse viimase sisestatud info. Muuta saab ravimi tüüpi, keeluaega ja märkuseid. Kui vaja kustutada või mõõtühikut muuta, peab EPJ poole pöörduma. Siis kustutame, kui pole ühtegi siga, kelle raviks seda pakendit pole kasutadaud.

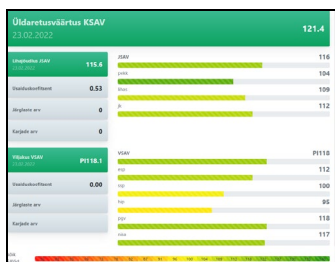
4. Klaviatuuri kasutamine

	Selgitus
Enter numbrite juures	Klahviga saab salvestada, aga mitte liikuda andmete sisestamisel väljalt väljale
Alt + F4	Sulgeb programmi koos väljalogimisega
Ctrl + C	Kopeerib valitud teksti, faile või muid elemente teise kohta paigutamiseks
Ctrl + F	Avab otsinguakna informatsiooni kiireks leidmiseks (<i>Find in page</i>)
Ctrl + L	Kursori liikumine aadressiribale
Ctrl + P	Prindib päringu
Ctrl + T	Avab uue vahekaardi (<i>New Tab</i>)
Ctrl + V	Kleebib Ctrl + C-ga kopeeritud valiku kohta, mis eelnevalt on välja valitud
Ctrl+TAB	Liigub erinevate avatud akende vahel
F5	Värskendab programmi
Nooleklahvid	Navigeerimiseks paremale, vasakule, üles, alla. Kasutatav sündmuste grupisestamisel.
Page down	Kerib päringut lehekülje kaupa allapoole
Page up	Kerib päringut lehekülje kaupa ülespoole
PrtScn	Ekraanipildist kuvatõmmise tegemine ja selle kopeerimine valitud asukohta
Tab ←→ 	Annab võimaluse andmete sisestamisvormides liikuda eespool olevatelt sisestamisväljadelt tagapool olevatele väljadele

5. Sea aken ehk sea kaart

Sea aknas on **neli põhilehte**:

- a. **Põhiinfos** on sea põlvnemisandmed (EID-lisanumbri jaoks saab kasutada nime lahtrit).
- b. **Sugupuus** sea eellased, kusjuures huvipakkuva eellase numbrile klikkides on võimalik leida kõik selle sea EPJ andmebaasis olevad eellased.
- c. **Ülevaate lehele** on koondatud keskmised andmed sea kohta alates esimesest seemendusest kuni viimase sündmuseni, sh geneetilise hindamise tulemused graafiliselt.

- d. **Sündmuste lehel** on loendatud, mitu poegimist, seemendamist jne on emisel olnud. Algselt on näha kõik sisestatud sündmused vastavalt sisestamisajale, aga klikkides mõnele nupule (nt poegimised), näeb ainult andmeid kõikide poegimiskordade kohta. Klikkides edasi konkreetsel poegimiskirjel, avaneb üksikasjalik info ainult selle poegimise kohta.

Sea kaardi näidis (põhiinfo)

Põhiinfo	Sugupuu	Ülevaade	Sündmused
Algne ind.nr	2709	Isa 213874	TUNGE 9901-213874-19 (Jorkshir)
Sünnifarm	1012 - OSAÜHING SF PANDIVERE	Ema 2417	1012-2417-20 (Landrass)
Sünnikuupäev	15.04.2021		
Pesakonna nr.	116		
Sugu	emis		
Tõug	Ristand YxL		

Sea kaardi näidis (sugupuu)

Põhiinfo	Sugupuu	Ülevaade	Sündmused
		9909-274771-16	KOMMA
	9909-289384-17	KJEKK	12.07.2016
	26.09.2017	L	9909-23344-16
09-303247-18		KJEKK	22.11.2016
10.2018		L	9909-269070-16
	9909-158469-17		08.02.2016
	02.10.2017	L	9909-153012-15
			30.11.2015
	9901-205272-17	BOXTEL	9901-5430-15
	22.12.2017	Y	01.01.2015
4-2028-19			9901-197616-15
12.2019		Y	01.01.2015
	204-1084-17		9901-196724-16
	03.08.2017	Y	17.07.2016
			204-618-15
			26.02.2015

Sea kaardi näidis (ülevaade)

Emise toetus	29,5	Emise abinud	13,8
Emise abinud %	0,2%	Emise abinud	0,5
Emise abinud %	100,0%	Emise abinud	0,0
Emise seemendite toetus	232 päeva	Emise abinud	14,3
Emise poegimise toetus	349 päeva	Emise abinud	5,3
Emise abinud	111,3	Emise abinud	12,0
Emise abinud	17	Emise abinud	12,0
Emise abinud	94,2	Emise abinud	12,0
Emise abinud	117,0		
Emise abinud	109,6		

#	Ti	Seem. kp	Ti	Kult	Ti	TK	Ti	Poeg. kp	Ti	Amme kp	Ti	Elus	Ti	Surn	Ti	Kaad	Ti	Muum.	Ti	ÜP	Ti	Võör. kp	Ti	Ab. kp	Ti	Võör. arv	Ti	Tiin. p	Ti	IP	Ti	Vaba	Ti	ÜIP	Ti	TI
1		23.11.2018		SAM 4251 (DxL)				20.03.2019				7		1		0		0		0		18.04.2019		7		117		29		5				16,9		
2		23.04.2019		LIN D 9999 (D)				15.08.2019				13		0		1		0		0		12.09.2019		12		114		28		4				30,0		

Sea kaardi näidis (sündmused)

Põhiinfo	Sugupuud	Ülevaade	Sündmused
Kõik: 45	Seemendused: 1	Tinuskontrollid: 1	Poegimised: 4
Väljam. nuumikast: 1	Karjatulekud: 1	Testimised: 1	Põrsaste kaod: 1
			Põrsaste ümberpaigutamised: 1
			Võõrutused: 1
			Valks. / ravi: 0
			Anomaalid: 0
			Abordid: 0
			Ammepekkonnad: 0
			Väljam. põhikast: 0

- 07.11.2018 Testimine
- 07.11.2018 Karjatulek (204) Seemendus nuumikuks
- 23.11.2018 Seemendus (KS - SAM 4251 [DxL])
- 11.01.2019 Tiinuskontroll (+ positiivne)
- 20.03.2019 Poegimine (elus: 7, surnud: 1, muumiad: 0)
- 18.04.2019 Võõrutus (päid: 7, mass: 68)

6. Päringute koostamine ja printimine

Päringud on koondatud teemade järgi kataloogidesse, mis avanevad kataloogi nimele klikkides. Päringute koostamisel on oluline roll filtritel, mis annavad lisavõimalusi andmete võrdlevaks analüüsimiseks erinevate tõugude, poegimiskordade, aretusväärtuste jne alusel. Filtrite parameetreid saab reeglina rippmenüüst valida, aga mõningatel juhtudel on parameetri väljale võimalik ise kirjutada vajalik number leidmaks sobivas vahemikus olevaid loomi, nt emiste leidmine vastavalt poegimiskorrale või aretusväärtustele. Kui parameetrid paigas, tuleb vajutada nuppu Saada päring.

Päringu parameetrid

Päring: Emiste võõrutused perioodis

Perioodi algus	Perioodi lõpp	Emise tõug	NE või VE	Asukoht	Poegimiskordi alates	Poegimiskordi kuni
01.02.2022	26.09.2022	Kõik tõud	NE ja VE	Kõik sulud	0	20

Saada päring

Kõik päringud on sorteeritavad kasvavalt või kahanevalt vastavalt soovitud näitajale. Selleks on vaja hiirega klikkida veeru pealkirjale või selle kohal asuvale noolele. Sorteerimine on esmane tegevus, enne päringu printimist või loomade markeerimist.

Nooled andmete sorteerimiseks:

Ind. nr.	Psk. tüüp	Seem. kirj. nr.	Mitmes poegimine	Poeg. kp.
313	DxLY	15	14	13.12.2021
973	DxYL	11	10	19.12.2021

Nimekirjades olevatest loomadest saab teha valiku, kelle andmeid on vaja printida või kellele soovitakse sisestada sündmusi kiirsisestamisega.

Loomade markeerimiseks/demarkeerimiseks kasutatakse hiirt koos klahvidega Ctrl ja Shift. Klahvi Ctrl all hoides saab loomi markeerida ühekaupa, Shift klahvi kasutades mitut looma soovitud vahemikust korraga. Markeeritud loomad on sinisel taustal. Demarkeerimiseks tuleb hoida all klahvi Ctrl ja vajutada mittevajalikule reale.

Reg.nr.	Tõug	Psk nr	S. aeg	KT kp	Staat	St kp	Rakendus	Isa	Ema	J_SAV	V.J_SAV	1.V_SAV	V.V_SAV
20	LxY	0	28.05.2021	15.12.2021	seemendatud	17.05.2022	Seemendus nuumikuks	KJEKK 9909-303247-18	204-2028-19	112.13	112.14	115.04	114.88
22	LxY	0	30.05.2021	15.12.2021	seemendatud	14.02.2022	Seemendus nuumikuks	KJEKK 9909-303247-18	204-844-18	113.33	113.51	111.31	110.68
24	LxY	0	30.05.2021	15.12.2021	emik	15.12.2021	Seemendus nuumikuks	KJEKK 9909-303247-18	204-844-18	113.33	113.34	111.31	110.68
26	LxY	0	30.05.2021	15.12.2021	emik	15.12.2021	Seemendus nuumikuks	KJEKK 9909-303247-18	204-844-18	114.18	114.28	111.31	110.68

Väga inforikaste päringute ekraanivaade võib erineda printimisvormil olevast, millelt on vähemolulised veerud eemaldatud olulise teabe mahutamiseks paberile.

Päringuid on nende koostamise järgselt võimalik printida, laadida alla Exceli või PDF-failina või vajadusel kopeerida. Vastavad nupud asuvad iga päringu alguses.

7. Sündmuste sisestamise võimalused

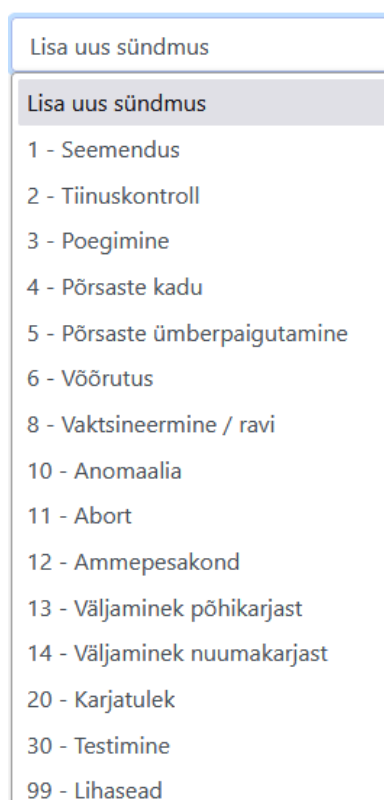
Sündmusi on võimalik sisestada **üksiksündmusena** või **grupisisestusena**. Üksiksündmusena saab sisestada kõiki sündmusi, kusjuures mõningaid neist ainult

üksiksündmusena. Grupina saab sisestada sündmusi emistele, keda on võimalik vastavalt staatusele koondada tööplaanidesse.

Grupisisestamine e sündmuste sisestamine loomade grupile (tööplaanides olevad loomad)

- a. Seemenduste tööplaani
- b. Poegimiste tööplaani
- c. Võõrutuste tööplaani
- d. Ümberindluste (tiinuskontrollide) tööplaani
- e. Karjatuleku tööplaani
- f. Emikute vaktsineerimise tööplaani
- g. Emiste vaktsineerimise tööplaani
- h. Noorsigade vaktsineerimise tööplaani

Sündmuse üksiksisestamist alustatakse vastava sisestusvormi avamisega. Selleks kliki menüüribal nupule Sündmused, millega avaneb aken Lisa uus sündmus, kus klikkides rippmenüü nupule avaneb sisestatavate sündmuste nimekiri.

Looma sündmuse sisestamiseks on võimalik individuaalnumber sisestada või valida see nimekirjast. Üksiksisestamise mugavust suurendab väljade eeltäidetused. Sündmuste sisestamist alustades on kuupäeva väljal jooksev kuupäev, aga esimese sündmuse sisestamise järgselt jääb kuupäeva väli eeltäidetuks, mõnel sündmusel ka mitu välja

(nt kadude ja ümberpaigutuste sisestamisel ka emise number, testimisel testija). Poegimise sisestamisel on kuupäeva väli eeltäidetud, eeldades, et siga poegib 115. tiinuspäeval. Vajadusel saab selle asendada õige kuupäevaga, valides selle kalendrist.

Sündmusi ei saa sisestada kalendris läbikriipsutatud (ebaloogilistel) kuupäevadel, sest neil on programmi kontrolli funktsioon.

« Detsember 2021 »						
E	T	K	N	R	L	P
~~29~~	~~30~~	~~31~~	~~1~~	~~2~~	~~3~~	~~4~~
~~5~~	~~6~~	~~7~~	~~8~~	~~9~~	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9

Sisestatud ja salvestatud andmetest tekib sisestamisvormi allosas sorteeritavate veergudega tabel, millest saab kontrollida, kas kõik sündmused on sisestatud, aga ka sisestatud andmete õigsust. Tabel on kontrollimiseks nähtav 7 päeva jooksul.

Kõrvamärk	Kuupäev	Elusalt sündinud	Surnult sündinud	Muumiad	Kommentaari 1	Kommentaari 2	Sisestaja	Sisestuse aeg
933	22.04.2022	10	3	1			KYLLI	27.09.22 11:21:50
1080	23.04.2022	12	1				KYLLI	27.09.22 11:23:17
1109	04.05.2022	12	1	1			KYLLI	27.09.22 11:26:12

Grupisisestamist ehk sündmuste sisestamist loomade grupile alustatakse vastavast tööplaani. Tegevus on mitmeetapiline. Esimesena märgitakse nimekirjas vajalikud loomad, mille põhjal moodustub loomade nimekiri, kellele on võimalik sisestada andmed korruga (nt samal kuupäeval, sama kuldiga seemendatud emised, samal kuupäeval ja sama kasutamiseesmärgiga (rakendusega) sigade karjatulek, vaksineerimine jms. Andmete salvestamisel tekib andmetest toortabel, milles on võimalik teha parandusi või lisada näitajaid. Andmete sisestamist loomade grupile alustatakse vastava perioodi tööplaani, mis on juba varem printitud ja millele on registreeritud toimunud sündmused. Oluline on mõelda juba tööplaani printimisel, millise veeru järgi sorteerimine lihtsustab andmete kogumist ja nende hilisemat sisestamist. Sisestamiseks on vaja arvutis ekraanile kuvada printitud tööplaani identne päring ja hakata sellelt andmeid sisestama. Grupina saab sisestada seemendusi, poegimisi, võõrutusi, tiinuskontrolle, vaksineerimisi ja karjatulekut. Grupisisestamise põhimõtted on ühesugused kõikide sündmuste puhul, mistõttu on see täpsemalt kirjeldatud vaid seemendusandmete sisestamise näitel.

8. Andmete sisestamine

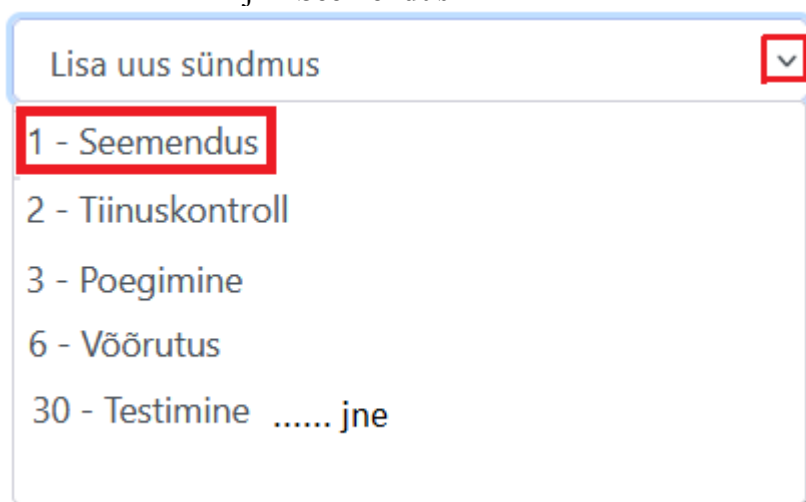
1. *Seemendused*

Seemenduste sisestamine üksiksündmusena ja grupisisestusena on käesolevas juhendis kõige põhjalikumalt kirjeldatud. Kuna samad põhimõtted kehtivad kõikidele sündmustele, on need edaspidi vähem lahti seletatud.

Seemendusi saab sisestada grupisisestusega või üksiksündmusena.

Üksiksündmusena

Sisestamisvormi avamiseks vajuta menüüribal sündmuste nupule ja vali lisatavate sündmuste nimekirjast **Seemendus**.

Sisestatavad andmed:

1. Emis – sisesta individuaalnumber või vali see nimekirjast. Infona lisandub eelmise sündmuse kuupäev ja mitme päeva eest see toimus.
2. Kuupäev – kalendrist vali.
  - a. Emisele ei saa sisestada seemendust võõrutamisega samal päeval.
  - b. Eeltäidetuna on kuupäeva väljal jooksev kuupäev, lisades mugavust andmete igapäevastele sisestajatele.
  - c. Järgmise sea puhul jääb eeltäidetuks eelmise sea seemendamise kuupäev. Kuupäeva saab muuta kalendrist valimisega.
  - d. Sündmuse ei saa sisestada kalendris läbikriipsutatud kuupäevadel, sest neil on programmi kontrolli funktsioon.
    - i. Sündmust ei salvestata, kui kahe järjestikuse seemenduse vahe samal innaperioodil on 1-5 päeva. See on viga!
    - ii. Kahe järjestikuse seemenduse vahe on 6-15 päeva. Hoiatus, kas salvestada!
3. Kult – sisesta individuaalnumber või vali kult nimekirjast registrinumbri järgi.
  - a. Kultide valikus oma karja, farmigrupile jagatud ja ETSAÜ SJ aktiivsed kuldid. Kuldi number on kohustuslik!
  - b. Kui emis on seemendatud mitme erineva kuldiga, siis kuldi infot ei saa sisestada ja järglase põlvnemisinfos jääb isa teadmata loomaks.
4. Kordi – seemenduskordade arv on eeltäidetuna 2, mida saab vajadusel muuta.

5. Meetod – seemendusmeetod on eeltäidetuna KS, mida on võimalik muuta rippmenüüst valikuga.
6. Seemenduse kommentaar, emise põhikommentaar, asukoht, tehnik – nendele väljadele on võimalik sisestada numbriline kood või valida see nimekirjast.
7. Märkused – vaba tekstiväli sündmuse iseloomustamiseks.

Sisestatud andmed kuvatakse kontrollimiseks lehe allosas olevasse tabelisse, kus saab näha 7 päeva jooksul sisestatud andmeid. Tabel on sorteeritav erinevate veergude järgi.

Grupisisestamine

Seemenduste grupisisestuseks ava tööplaanide kataloogist **Seemenduste tööplaan**, sisesta perioodi alguse ja lõpu kuupäevad ja vajuta nuppu **Saada päring**. Edasine töö toimub mitmeetapiliselt:

1. Etapp – loomade markeerimine seemenduste tööplaanis. Vaikimisi on sead nimekirjas järjestatud individuaalnumbri järgi kasvavas järjekorras. Enne markeerimist on võimalik sigu järjestada sorteerimisega, klikkides hiirega sellel veerul, mis tundub kõige rohkem tööd kergendavat, nt tõu järgi. Allolevas näites on markeeritud ristandemised, keda on seemendatud samal kuupäeval djuroki tõugu kultide seguspermaga.

Päring: Seemenduste tööplaan

Tähtaeg: 01.03.2022 Sulugrupp: Kõik sulugrupid

Saada päring

Lae alla Exceli failina | Lae alla PDF-ina | Kopeeri tabeli sisu | Printi

Otsi kõik

Ind. nr.:	Tõug	Psk-i	Tl	St/St pv	Seem. kp	Seem. kult	Kommentaariid	Isa nimi	Emaisa nimi
1100	L	10	24.6	V (196p)				VESUV 4102	OKSYGEN 231865
1214	L	10	30.1	V (196p)				NAVAR 270906	SILVER 3565
1586	YxL	8	25.7	V (196p)				DIRK 196620	RUST 3990
1602	YxL	8	29.8	V (201p)				MARK 196724	VESUV 4102
1698	YxL	7	24.4	V (196p)				ZAMBIA 200640	VESUV 4102
1702	YxL	7	27.1	V (187p)				BERG 196399	NAVAR 270906
1709	L	7	25.5	V (187p)				VALMET 277030	AHONEN 253875
1715	YxL	7	35.0	V (201p)				BERG 196399	ALKE 267216
1743	YxL	6	29.2	S (302p) tk -				ZAMBIA 200640	VESUV 4102
1776	YxL	6	25.5	V (187p)				MARK 196724	ALKE 267216

2. Etapp – liigu päringu lõppu, kus on näha markeeritud loomade arv, sisesta vajalikud väljad, nt kuupäev ja kuldi number. Võib lisada ka asukoha ja tehniku, aga neid saab lisada ka järgmises etapis. Piirduda võib ka ainult kuupäeva sisestamisega ning ülejäänud väljad täita järgmises etapis. Kui kõik

vajalik tehtud, vajuta nupule **Sisesta valitud loomadele seemendus**. Avaneb järgmine tabel.

Täidetavad väljad **Avab järgmise tabeli**

Kuvatud: 85 kirjet (1-85) Kõik kuvatud kirjed põhinevad reaalsel ajalolekul. 7 emiseid

LISA VALITUD LOOMADELE SEEMENDUS

Kuupäev: 01.04.2022   Kult: LIIN D 9909-9999-18   Asukoht: -- vali siit --   Tehnik: -- vali siit --

Sisesta valitud loomadele seemendus

- Etapp – avanenud toortabelis on võimalus enne lõplikku salvestamist andmeid kontrollida, parandada ja lisada puuduolevad. Tabeli all vasakul on näha loomade arv, nupp tagasiliikumiseks, paremal on nupp andmete salvestamiseks. Kui mõne emise seemendamise kuupäev on ebaloogiline, nt emis on veel põrsastega, jääb kuupäeva väli punaseks ja vajab parandamist. Pärast andmete salvestamist on need loomad tööplaanist kadunud ja valida saab järgmise loomade grupi.

Emis	Kuupäev	Kult	Kordi	Meetod	S
1148 - Võõrut:	01.07.2022	9999 (LIIN D 9!)	2	KS	▼
1263 - Seemer	01.07.2022	9999 (LIIN D 9!)	2	KS	▼
1743 - Seemer	01.07.2022	9999 (LIIN D 9!)	2	KS	▼
2127 - Seemer	01.07.2022	9999 (LIIN D 9!)	2	KS	▼

Seemenduse sisestamine 4 seale.

[Tagasi](#)

2. Tiinuskontrollid

Võimalus sisestada üksiksündmusena või grupisestusega.

Üksiksündmusena

Sisestamisvormi avamiseks vajuta menüüribal sündmuste nupule ja vali lisatavate sündmuste nimekirjast Tiinuskontroll.

Sisestatavad andmed:

- Emis – sisesta individuaalnumber või vali nimekirjast
- Kuupäev – valida kalendrist
  - Eeltäidetud on väljal jooksev kuupäev, lisades mugavust andmete igapäevastele sisestajatele.
  - Järgmisele seale tiinuskontrolli sisestades on eeltäidetud eelmine sisestatud kuupäev.
- Tulemus – vali rippmenüüst.
- Emise põhikommentaar ja asukoht – nendele väljadele on võimalik sisestada numbriline kood või valida see nimekirjast.

Sisestatud andmed kuvatakse kontrollimiseks lehe allosas olevasse tabelisse, kus saab näha 7 päeva jooksul sisestatud andmeid. Tabel on sorteeritav erinevate veergude järgi.

Grupisisestamine

Tiinuskontrolli grupisisestuseks ava kataloogist Tööplaanid **Ümberindluste tööplaan**, vali perioodi alguse ja lõpu kuupäevad ning vajuta nuppu **Saada päring**. Päringus vali sorteerimiseks sobiv veerg, markeeri nimekirjast vajalikud loomad ja edasi toimi nagu kirjeldatud seemenduste grupisisestuse juures.

3. Abordid

Aborte saab sisestada vaid üksiksisestusega. Sisestatavad andmed:

1. Emis – vali nimekirjast
2. Kuupäev – sisesta kuupäev kalendrist valides

Teadma peab, et:

1. Abort sisestatakse juhul, kui emisel ei ole ühtegi elusalt sündinud põrsast
2. Aborti saab sisestada 23.–91. tiinuspäevani. Emis saab automaatselt võõrutatud emise staatuse ja talle ei saa panna juurde teiste põrsaid ega teha temast ammemist.
3. Kui emis poegib 92.–108. tiinuspäeval ehk enne tähtaega, tal on sündinud vähemalt üks põrsas elusalt ning nisades on piima, tuleb sisestada poegimine. Sellisel juhul on võimalik emisele põrsaid juurde paigutada.

Sisestatud andmed kuvatakse kontrollimiseks lehe allosas olevasse tabelisse, kus saab näha 7 päeva jooksul sisestatud andmeid. Tabel on sorteeritav erinevate veergude järgi.

4. Poegimised

Võimalus sisestada üksiksündmusena või grupisisestusega.

Üksiksündmusena

Sisestamisvormi avamiseks vajuta menüüribal sündmuste nupule ja vali lisatavate sündmuste nimekirjast **Poegimine**.

Sisestatavad andmed:

1. Emis – sisesta individuaalnumber või vali seemendatud emiste nimekirjast.
2. Kuupäev – eeltäidetud loodetava poegimise kuupäevaga 115. tiinuspäeval.
  - a. Poegimist saab sisestada 92.–125. tiinuspäevani (kuni 91. päevani abort)
3. Pesakonna number – samas pesakonnas sündinud põrsaste tuvastamiseks ja põlvnemise õigsuse kontrollimiseks testimisel.
  - a. Sama numbrit saab uuesti kasutada 250 päeva pärast.
4. Elusalt ja surnult sündinud, muumiad – sisesta igale väljale vastav arv.
  - a. Elusalt sündinute maksimaalne sisestatav arv on 25.

- b. Kui elusalt ei sünni ühtegi põrsast, siis sisestada väljale 0, millega emise saab staatuseks võõrutatud. Kui emisele on vaja põrsaid juurde panna, peab sisestama vähemalt ühe elusalt sündinud põrsa.
  - c. Kokku sündinute arv, sh muumiad, maksimaalne sisestatav arv on 30.
5. Mass kokku – sisesta kaalutud põrsaste sünnimass või fikseeri seadetes põrsa keskmine sünnimass. Eeltäidetuna kuvab fikseeritud massi.
  - a. Ühe põrsa sünnimass ei saa olla suurem kui 2,3 kg.
6. Asukoht, talitaja – valida rippmenüüst, kui need on seadetes eelnevalt defineeritud.
7. Poegimise ja emise põhikommentaari saab sisestada numbrilise koodiga või rippmenüüst valimisega, **NB! 0 valimisel eemaldab emise eelmise põhikommentaari.**
8. Märkused – vaba tekstiväli sündmuse iseloomustamiseks

Sisestatud andmed kuvatakse kontrollimiseks lehe allosas olevasse tabelisse, kus saab näha 7 päeva jooksul sisestatud andmeid. Tabel on sorteeritav erinevate veergude järgi.

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://www.epj.ee/possu4/events.php?ref=header&menu=false>. The form is titled "3 - Poegimine". The "Emis" field contains the value "6". The "Kuupäev" field contains "04.04.2022" and has a calendar pop-up showing the month of April 2022. The "Pesakonna number" field contains "115". The "Mass kokku" field has a unit of "kg". The "Asukoht" and "Talitaja" fields are dropdown menus with "-- vali siit --". The "Poegimise kommentaar" and "Emise põhikommentaar" fields are also dropdown menus with "-- vali siit --". The "Märkused" field is a large text area. At the bottom right, there are buttons for "Salvesta" (Save) and "Loobu" (Cancel).

Grupisisestamine

Poegimiste grupisisestuseks ava kataloogist Tööplaanid **Poegimiste tööplaan**, tähtajaks vali kuupäev, milleni soovid poegimisi sisestada ja vajuta nuppu **Saada päring**. Sorteeeri nimekiri sobiva näitaja järgi, markeeri nimekirjast vajalikud loomad, täida väljad loomade nimekirja allosas, vajuta nuppu **Sisesta valitud loomade**

poegimine. Avanenud nimekirjas lisa puuduolevad pesakonna andmed ja **Salvesta.** Korrektsed andmed jäävad nähtavaks rohekassinisel taustal, programmi kontrollide poolt tuvastatud ebaloogilised andmed aga punasel. Kui punaseks jääb kuupäeva väli, on tiinuse pikkus vale; kui pesakonna numbri väli on punane, on number juba kasutusel; kui aga elusalt sündinud põrsate arvu väli on punane, on see lubatud piiridest väljas ehk üle 25 ja need andmed vajavad parandamist, misjärel on võimalik need salvestada.

Emis	Kuupäev	Pesakonna number	Elusalt sündinud	Surnult sündinud	Muumiad	Mass kokku	Asukoht	Talitaja	Poegimise kommentaar	Põhikommentaar
1477 - Sec	24.05.2022	24	14			28	-- vali siit	-- vali siit	-- vali siit	-- vali siit
1718 - Sec	24.03.2022	991	16			32	-- vali siit	-- vali siit	-- vali siit	-- vali siit
1743 - Sec	24.03.2022	991	22			28	-- vali siit	-- vali siit	-- vali siit	-- vali siit
1756 - Sec	24.03.2022	992	21	9	1	24	-- vali siit	-- vali siit	-- vali siit	-- vali siit

Poegimise sisestamine 4 seale.

Sisestamine õnnestus 1 korral!

Sisestamisel esines vigu. Palun kontrolli üle!

Tagasi

Proovi uuesti

5. Põrsaste kaod/hukkumised

Põrsaste kadu saab sisestada põrsastega emistele vaid **üksiksündmusena.**

Sisestatavad andmed:

1. Emis – nimekirjast valitav, leidmist kergendab numbri kirjutamine. Esmase infona on näha emise poegimise kuupäev ja mitu põrsast tal on. Järgmise kao sisestamisel on emise number eeltäidetuna, lihtsustades erineva põhjusega kadude sisestamist samal emisel.
2. Kuupäev – esimese kao sisestamisel on väljal jooksev kuupäev, mida saab kalendrist valikuga muuta, kusjuures see kuupäev jääb järgmisel sisestusel eeltäidetuks. Kuupäev on kohustusväli.
3. Linnuta ära nii mitu põrsast, kui hukkus.

5-600040975

5-600040976

Kui hukkus märgistatud põrsas, vali märgistatud põrsaste numbrite seast ja linnuta need.

5-600040973

5-600040974

5-600040975

5-600040976

Programm kontrollib arvu ja hukkuda ei saa rohkem, kui ESP+juurde pandud põrsad ja lahutatud ära võetud põrsad ning juba sisestatud kaod

4. Kao põhjus – vali nimekirjast, kohustuslik väli
5. Mass kokku– kui seadetes on mass fikseeritud, on väli eeltäidetud. Ühe põrsa maksimaalne mass on 5 kg.

Sisestatud andmed kuvatakse kontrollimiseks lehe allosas olevasse tabelisse, kus saab näha 7 päeva jooksul sisestatud andmeid. Tabel on sorteeritav erinevate veergude järgi.

6. Imikpõrsaste ümberpaigutamine

Ümberpaigutamisi saab sisestada vaid **üksiksündmusena**. Ümberpaigutusega seotud emised peavad olema sama staatusega, mis tähendab, et **mõlema poegimine peab olema sisestatud**. Põrsaid saab juurde panna ka ammumisele tema võõrutamise päeval, mis on kirjeldatud alajaotuses Ammepesakond. Samuti saab põrsaid juurde paigutada 92. tiinuspäeval poeginud emisele, kellel on sündinud vähemalt üks põrsas elusalt. Ümberpaigutamist saab sisestada vaid ühtepidi: **andjalt emiselt saajale** ja see kajastub automaatselt teise emise juures. Vastupidine paigutamine on vigade vältimiseks välistatud.

Sisestatavad andmed:

1. Andja emis – nimekirjast valitav, leidmist kergendab numbriga kirjutamine. Emise number jääb eeltäidetuks järgmise ümberpaigutuse sisestamisel.
2. Kuupäev – väli täidetakse automaatselt andja emise numbriga sisestamisel, mida saab kalendrist valikuga muuta, kusjuures see kuupäev jääb järgmisel sisestusel eeltäidetuks. Kuupäev on kohustusväli.
3. Linnuta ära nii mitu põrsast, kui ümber paigutati. Kui ümber paigutati märgistatud põrsas, vali märgistatud põrsaste numbrite seast ja linnuta need.
4. Saaja emis – nimekirjast valitav, leidmist kergendab numbriga kirjutamine. Emised, kellele saab põrsaid juurde panna, on nimekirjas musta tekstiga, kellele aga mitte, on halli tekstiga.

5 - Põrsaste ümberpaigutamine

Andja emis: 1535 - Põrsastega (4) 06.09.2024

Kuupäev: 06.09.2024 0 päeva

Põrsad:

- 5-600040973
- 5-600040974
- 5-600040975
- 5-600040976
- 5-600040978
- 5-600040979

Saaja emis: -- vali siit --

Salvesta Loobu

Sisestatud andmed kuvatakse kontrollimiseks lehe allosas olevasse tabelisse, kus saab näha sisestatud andmeid. Tabel on sorteeritav erinevate veergude järgi.

7. Anomaaliad

Anomaaliaid saab sisestada vaid **üksiksündmusena põrsastega emistele või noorsigadele testimisel.**

Sisestatavad andmed:

1. Emis – nimekirjast valitav, leidmist kergendab numbri kirjutamine. Emise number jääb eeltäidetuks järgmise anomaalia sisestamisel
2. Kuupäev – esimese anomaalia sisestamisel on väljal jooksev kuupäev, mida saab kalendrist valikuga muuta, kusjuures see kuupäev jääb järgmisel sisestusel eeltäidetuks. Kuupäev on kohustusväli.
3. Arv – sama anomaaliaga põrsaste arv. Anomaaliaid kokku ei saa olla rohkem kui elusalt sündinud põrsaid
4. Anomaalia – vali nimekirjast.

Sisestatud andmed kuvatakse kontrollimiseks lehe allosas olevasse tabelisse, kus saab näha 7 päeva jooksul sisestatud andmeid. Tabel on sorteeritav erinevate veergude järgi.

8. Võõrutamised

Võimalus sisestada üksiksündmusena või grupisisestusega. Emise võõrutamisega läheb imikpõrsas üle võõrdepõrsate käiberühma. Enne võõrutuse sisestamist **peavad olema sisestatud põrsaste kaod, ümberpaigutused, anomaaliad.**

Üksiksündmusena

Sisestatavad andmed:

1. Emis – sisesta individuaalnumber või vali seemendatud emiste nimekirjast.
2. Kuupäev – eeltäidetud jooksva kuupäevaga, mida saab muuta kalendrist valimisega. Järgmise võõrutuse sisestamisel jääb eeltäidetuks esimese võõrutuse kuupäev.
3. Arv – sisesta allesolevate põrsaste arv kokku.
4. Mass kokku – sisesta kaalutud põrsaste sünnimass või fikseeri seadetes põrsa keskmine võõrutusmass. Eeldtäidetuna kuvab fikseeritud massi.
  - a. Ühe põrsa võõrutusmass ei saa olla suurem kui 20 kg.
5. Uus asukoht võõrikutele ja emisele – saab valida rippmenüüst, kui need on seadetes eelnevalt defineeritud.
6. Võõrutamise ja emise põhikommentaari saab sisestada numbrilise koodiga või rippmenüüst valimisega.
7. Märkused – vaba tekstiväli sündmuse iseloomustamiseks.

Sisestatud andmed kuvatakse kontrollimiseks lehe allosas olevasse tabelisse, kus saab näha 7 päeva jooksul sisestatud andmeid. Tabel on sorteeritav erinevate veergude järgi.

Grupisisestamine

Võõrutuste grupisisestuseks ava kataloogist Tööplaanid **Võõrutuste tööplaan**, tähtjaks vali kuupäev, milleni soovid võõrutusi sisestada ja vajuta nuppu **Saada päring**. Markeeri nimekirjast vajalikud loomad, täida väljad loomade nimekirja

allosas, vajuta nuppu **Sisesta valitud loomade võõrutus**. Avanenud nimekirjas lisa puuduolevad andmed ja **Salvesta**. Korrektsed andmed jäävad nähtavaks rohekassinisel taustal, programmi kontrollide poolt tuvastatud ebaloogilised andmed aga punasel. Kui punaseks jääb võõrutatud põrsate arv, on ebakõla seotud põrsaste hukkumise või ümberpaigututega. Õige arvu nägemiseks hoia (ära vajuta) kursorit punase taustaga väljal.

Emis	Kuupäev	Võõrutatute arv	Mass kokku
2374 - Võõrutatu ▾	07.04.2022	15	
2423 - Võõrutatu ▾	07.04.2022	9	
2445 - Võõrutatu ▾	07.04.2022	11	
2598 - Võõrutatu ▾	07.04.2022	15	

Võõrutuse sisestamine 5 seale.

Kokku võõrutatute arv peab olema 21!

9. Ammepesakonnad

Ammepesakonda saab luua vaid üksiksündmusena ja **võõrutatud emistele**.
Sisestatavad andmed:

1. Amm – sisesta individuaalnumber või vali nimekirjast emis, kes saab ammemiseks.
  - a. Kuupäeva sisestama ei pea, selleks on automaatselt ammeks valitud emise võõrutamise kuupäev.
  - b. Ammeks saab teha 92. tiinuspäeval poeginud ja poegimisjärgselt kohe võõrutatud emise, aga tal peab olema sündinud vähemalt üks põrsas elusalt.
2. Andja emis – emis, kellelt võetakse põrsaid.
3. Arv – põrsaste arv.

12 - Ammepesakond ▾

Amm 4911 - Võõrutatud 03.02.2022 ▾

Andja emis -- vali siit -- ▾

Arv

Salvesta
Loobu

Sisestatud andmed kuvatakse kontrollimiseks lehe allosas olevasse tabelisse, kus saab näha sisestatud andmeid. Tabel on sorteeritav erinevate veergude järgi.

10. Vaktsineerimised/ravimised

Võimalus sisestada üksiksündmusena või grupisisestusega.

Üksiksündmusena

Sisestamisvormi avamiseks vajuta menüüribal sündmuste nupule ja vali lisatavate sündmuste nimekirjast **Vaktsineerimine/ravi**.

Saab sisestada ühele seale kuni kolm vaktsineerimist/ravi korraga.

1. Siga – nimekirjast valitav, leidmist kergendab numbri kirjutamine.
2. Kuupäev – vaktsineerimise/ravi kuupäev.
3. Haigusgrupp – vali rippmenüüst sobiv haigusgrupp.
4. Diagnoos/vaktsineerimine – vali enne haigusgrupp, siis avaneb rippmenüü diagnoosi/vaktsineerimise jaoks, millest vali sobiv. Kohustuslik väli.
5. Ravim/vaktsiin 1 – saab valida rippmenüüst, kui need on ravimitesse eelnevalt lisatud. Kohustuslik väli.
6. Ühikuid korraga – mitu ühikut ravimit manustati. Kohustuslik väli.
7. Manustamise kordi – mitu korda ravimit manustati. Kohustuslik väli.
8. Keeluaeg päeva – ravimi keeluaeg pärast manustamist.
9. Revakts – revaktsineerimine. Vali rippmenüüst ei või jah.
10. Märkused – vaba tekstiväli sündmuse iseloomustamiseks.
11. Uus asukoht – saab valida rippmenüüst, kui need on seadetes eelnevalt defineeritud.

Sisestatud andmed kuvatakse kontrollimiseks lehe allosas olevasse tabelisse, kus saab näha 7 päeva jooksul sisestatud andmeid. Tabel on sorteeritav erinevate veergude järgi.

Grupisisestamine

Vaktsineerimise/ravi grupisisestuseks ava kataloogist **Tööplaanid**. Kulde saab vaktsineerida ainult sündmuse aknast (Vaktsineerimine/ravi).

Võimalus sisestada kolmes tööplaanis: emikute vaktsineerimise tööplaan, emiste vaktsineerimise tööplaan, noorsigade vaktsineerimise tööplaan.

1. Emikute vaktsineerimise tööplaan

Vajadusel sorteeri nimekiri sobiva näitaja järgi, seejärel markeeri nimekirjast vajalikud loomad, täida väljad loomade nimekirja allosas ja vajuta nuppu **Sisesta valitud loomadele vaktsineerimise andmed**. Avanenud nimekirjas lisa puuduolevad andmed ja vajuta **Salvesta**. Korrektsed andmed jäävad nähtavaks rohekassinisel taustal ning programmi kontrollide tuvastatud ebaloomilised andmed on punasel.

2. Emiste vaktsineerimise tööplaan

Vali üleval sobivad filtrid, tähtjaks vali kuupäev, milleni soovid vaktsineerimist sisestada ja vajuta nuppu **Saada päring**. Vajadusel sorteeri nimekiri sobiva näitaja järgi, seejärel markeeri nimekirjast vajalikud loomad, täida väljad loomade nimekirja allosas ja vajuta nuppu **Sisesta**

valitud loomadele vaktsineerimise andmed. Avanenud nimekirjas lisa puuduolevad andmed ja vajuta **Salvesta**. Korrektsed andmed jäävad nähtavaks rohekassinisel taustal ning programmi kontrollide tuvastatud ebaloogilised andmed punasel.

3. Noorsigade vaktsineerimise tööplaan

Vali üleval sobivad filtrid, tähtajaks vali kuupäev, milleni soovid poegimisi sisestada ja vajuta nuppu **Saada päring**. Vajadusel sorteeri nimekiri sobiva näitaja järgi, seejärel markeeri nimekirjast vajalikud loomad, täida väljad loomade nimekirja allosas ja vajuta nuppu **Sisesta valitud loomadele vaktsineerimise andmed**. Avanenud nimekirjas lisa puuduolevad andmed ja vajuta **Salvesta**. Korrektsed andmed jäävad nähtavaks rohekassinisel taustal ning programmi kontrollide tuvastatud ebaloogilised andmed on punasel taustal.

11. Väljaminekud põhikarjast

Väljaminekut saab sisestada vaid üksiksündmusena. Karjast ei saa välja viia põrsastega emist. Nuumaemised/-kuldid saab välja viia Väljaminek nuumakarjast sündmuste sisestuse akent kasutades.

Testitud, karja võtmata nooremist ja -kulti müüakse nuumakarjast.

Sisestatavad andmed:

1. Siga – sisesta individuaalnumber või vali emiste nimekirjast.
2. Kuupäev – eeltäidetuna täna esimesena sisestatud sea väljamineku kuupäev, kui seda ei ole, siis tänane kuupäev.
3. Mass – eeltäidetuna seadetes määratud mass, mida on võimalik muuta, maksimaalne mass on 450 kg. Mass on kohustusväli.
4. Väljamineku liik – kohustusväli, vali nimekirjast. Vastavalt valitud liigile on ostjate nimekirjas ainult sobilikud, nt müügil välismaale on nimekirjas riikide nimistu, hukkumisel ainult jäätmekäitlejad, teise karja müügil vaid jõudluskontrollis olevad karjad (muud puuduolevad farmid lisatakse EPJ andmebaasis vastavalt vajadusele)
5. Väljamineku põhjus – nimekirjast valitav või koodiga sisestatav, on kohustuslik väli. Põhjuste lisamine EPJ andmebaasis kooskõlastatult ETSAÜga.
6. Ostja – nimekirjast valitav vastavalt väljamineku liigile, kusjuures mõningatel juhtudel nagu nt nuumale saatmine, info puudub, müük elanikkonnale, tapmine müügiks puhul ei saa ega peagi ostjat sisestama.
7. Märkused – vaba tekstiväli sündmuse iseloomustamiseks

Väljamineku liigid ja võimalikud ostjad

Valjamineku liigid						
kood	nimetus	muutused P4s põhikari emis_kult	muutused P4s nuumemis ja_kult	lihasead	millal kasutada	Valjamineku liik on seotud võimalike ostjatega
1	Tapmine oma tarbeks	kood 1+3 (ei vaja)	kood 1+3 (ei vaja)	kood 1+3 (ei vaja)	müük farmis tükeldatud lihana	Farmi tunnustatud tapapunkt, sest see võib olla RP eraldi üksusena
2	Hukkumine	vajalik	vajalik	vajalik	hukkumisel	23954 - AS VIREEN, 26383 - Atria Eesti AS
3	Tapmine müügiks	kood 1+3 (vajalik)	kood 1+3 (vajalik)	kood 1+3 (vajalik)	müük lihakehana	Ainult farmi tunnustatud tapapunkt, sest see võib olla RP eraldi üksusena
4	Müük lihakombinaati	kood 4+11 (vajalik)	kood 4+11 (vajalik)	kood 4+11 (vajalik)	elusea müük	Kõik tunnustatud lihatootused, k.a farmides asuvad tapapunktid. Keelata jk farmikoodide kasutamine!
5	Müük välismaale	vajalik	vajalik	vajalik	elusea müük	väljariigid
6	Müük teise karja	kood 6+7 (vajalik)	ei vaja. EI TOHIGI!	kood 6+7 (vajalik)	elusea müük uuele omanikule	kahel viimasel aastal jk lõpetatud farmid
7	Üleviimine teise karja	kood 6+7 (ei vaja)	ei vaja	ei vaja	elusea liikumisel omaniku farmides	Ainult omaniku farmid
8	Teadmata kadunud Elimineenda valikust!	kood 8+10 (ei vaja)	kood 8+10 (ei vaja)	kood 8+10 (ei vaja)		OSTJAT ei SISESTATA!
9	Nuumale saatmine	vajalik	ei vaja	ei vaja	põhikarjast emiste ja kultide prakeerimine	OSTJAT ei SISESTATA!
10	Info puudub =teadmata kadunud?	kood 8+10 (vajalik)	kood 8+10 (vajalik)	kood 8+10 (vajalik)		OSTJAT ei SISESTATA!
11	Müük tapmiseks	kood 4+11 (ei vaja)	kood 4+11 (ei vaja)	kood 4+11 (ei vaja)	elusea müük	kõik tunnustatud lihatootused, k.a farmides asuvad tapapunktid. Keelata jk farmikoodide kasutamine!
12	Teise asukohta	vajalik	vajalik	vajalik	P4 karjasisesed asukohad lihasigades	P3s asukohad lihasigade moodulis
13	Müük elanikkonnale	vajalik	vajalik	vajalik	elusea müük	OSTJAT ei SISESTATA! (Või teha ühine erasektori kood?)
14	Põhikarja viimine	ei vaja	ei vaja	kui saaks testimiskirjega automaatselt, poleks vaja	lihasigade moodulist emiste moodulisse (käibes)	vajalik käibearuandes kui 2 moodulit
15	Hukkumine	vajalik	vajalik	vajalik	hädatapmisel, nakkushaiguse korral	23954 - AS VIREEN, 26383 - Atria Eesti AS

Sisestatud andmed kuvatakse kontrollimiseks lehe allosas olevasse tabelisse, kus saab näha 7 päeva jooksul sisestatud andmeid. Tabel on sorteeritav erinevate veergude järgi.

12. Väljaminekud nuumakarjast

Üksiksündmusena

Väljaminekut saab sisestada vaid üksiksündmusena. Nuumagruppi viidud emist ei saa põrsate tootmiseks enam kasutada ja teda saab vaid karjast välja viia.

Sisestatavad andmed:

1. Siga – sisesta individuaalnumber või vali emiste nimekirjast.
2. Kuupäev - eeltäidetuna täna esimesena sisetatud sea väljamineku kuupäev, kui seda ei ole, siis tänane kuupäev.
3. Mass – eeltäidetuna seadetes määratud mass, mida on võimalik muuta, maksimaalne mass sea kohta on 450 kg.
4. Väljamineku liik – kohustusväli, vali nimekirjast. Vastavalt valitud liigile on ostjate nimekirjas ainult sobilikud.
5. Ostja – nimekirjas valitav vastavalt väljamineku liigile, kusjuures mõningatel juhtudel nagu nt nuumale saatmine, info puudub, müük elanikkonnale, tapmine müügiks puhul ei saa ega peagi ostjat sisestama

14 - Väljaminek nuumakarjast

Siga	1012-1694-18 - nuumaemis, 1012-2259
Kuupäev	24.10.2022
Mass	
Väljamineku liik	
Ostja	-- V

1012-1694-18 - nuumaemis ✓

1012-2106-19 - nuumaemis

1012-2259-19 - nuumaemis ✓

1012-2403-20 - nuumaemis

1012-2502-20 - nuumaemis ✓

1012-2592-20 - nuumaemis

1012-2631-20 - nuumaemis

Sisestatud andmed kuvatakse kontrollimiseks lehe allosas olevasse tabelisse, kus saab näha 7 päeva jooksul sisestatud andmeid. Tabel on sorteeritav erinevate veergude järgi.

13. Testimine

Testiandmeid saab sisestada vaid üksiksündmusena. Testimisel saab siga staatuse **testitud nooremis ja -kult**.

Müües karja võtmata testitud nooremist või -kulti teise karja, tuleb väljaminek sisestada Testimine/Nuumikute liikumine alt.

Sisestamisvormi avamiseks vajuta menüüribal sündmuste nupule ja vali sündmuste nimekirjast Testimine.

Sisestatavad andmed on:

1. Ind. nr – testitavale loomale antav number, mis peab olema karjasiseselt kordumatu. Kui karjas on juba sama numbriga siga, siis seda numbrit sisestada ei saa. Viga: korduv individuaalnumber. Individuaalnumbri kasutuse kohta on olemas päring Statistika/kasutusel olevad kõrvamärgid, seda kasutades saate eelnevalt vaadata vabade numbrite ülevaadet.
2. Ema kõrvamärk ehk ind.nr – sisestamisel avaneb täiendav info: karjatuleku kuupäev ja tõug.

5480	5480 (17.06.2024) tõug: DxYL
------	------------------------------

- a. Sõltuvalt testitava sea vanusest võib emal olla sündinud juba järgmine pesakond ja sellisel juhul on valikus emise kaks poegimisaega, millest vastavalt testitava sea vanusele tuleb valida õige pesakond
3. Sugu – eeltäidetuna on valikus emis. Kuldi testimisel saab sugu muuta valikuga rippmenüüst

4. Testimise kuupäev – valitav kalendrist
  - a. Kuupäeva väli jääb eeltäidetuks testimispäeval esimese sea sisestamise järgselt
5. Mass – sisestatud mass peab jääma vahemikku 20–199 kg
  - a. Testimismass jääb eeltäidetuks sea karjavõtmisel, kui need sündmused toimuvad samal kuupäeval või ühepäevase erinevusega
  - b. Kui siga võetakse karja kunagi hiljem ja siga on raskem kui testimisel, on vaja eeltäidetud testimismass **asendada reaalse massiga või määrata seadetes fikseeritud karjatuleku mass**. Kui seda ei tehta, jääb sea karjatuleku mass identseks testimismassiga, mis pole aga loogiline
6. Nisade arv – funktsioneerivate nisade arv peab jääma vahemikku 10–20.
7. Testija – esimese sea testiandmete sisestamisel valida nimi rippmenüüst, mis jääb eeltäidetuks järgmistele samal päeval sisestatavatele andmetele.
8. x1 peab olema vahemikus 5–30 mm.
9. x3 peab olema vahemikus 5–30 mm.
10. x2 peab olema 30–85 mm.
11. Välimiku punktid on vahemikus 1–5. Eeltäidetuna on kõikidel väljadel number 3, mida saab vajadusel muuta.

Testitud, karja võtmata sigade kohta saab infot otsida päringu Testimine/Karjatesti andmed alt, valides staatuse Testitud loomad (karja võtmata) nimekirjast valides

Sisestatud andmed kuvatakse kontrollimiseks lehe allosas olevasse tabelisse, kus saab näha 7 päeva jooksul sisestatud andmeid. Tabel on sorteeritav erinevate veergude järgi.

14. Karjatulekud

Testitud sea staatus Possu 4-s kuni karjatuleku sisestamiseni on **testitud nooremis või -kult**, Possu 3-s oli staatus registreeritud emis või kult. Karjatulekul saab siga emiku staatuse. (Vt Skeem **Sea staatuse muutumine**)

Karjatulekut saab sisestada **testitud** seale üksiksündmusena või grupisisestusega.

Üksiksündmusena

Sisestamisvormi avamiseks vajuta menüüribal sündmuste nupule ja lisatavate sündmuste nimekirjast vali **Karjatulek**.

Sisestamisvormi täidetavad väljad:

Siga – vali nimekirjast **testitud** noorsiga.

1. Kõrvamärk – väli on eeltäidetud testimisel seale antud individuaalnumbriga, mida saab vajadusel muuta. Muutmine võib osutada vajalikuks sea ostmisel teisest karjast.

2. Kuupäev – vali karjatuleku kuupäev kalendrist, kusjuures esimese sea juures sisestatud kuupäev jääb samal päeval sisestatavatele sigadele eeltäidetuks.
3. Mass – eeltäidetud väljal testimismass, mida saab vajadusel muuta. Kohustusväli!
  - a. Kui testimine ja karjatulek toimuvad samal kuupäeval või ühepäevase erinevusega, on mass eeltäidetuna sama mis testimisel.
  - b. Kui siga võetakse karja kunagi hiljem, on vaja eeltäidetud testimismass **asendada reaalse massiga või määrata seadetes fikseeritud karjatuleku mass**. Kui seda ei tehta, jääb sea karjatuleku mass identseks testimismassiga.
4. Rakendus – valitakse rippmenüüst vastavalt sea kasutamise eesmärgile, kusjuures esimese sea juures sisestatud rakendus jääb eeltäidetuks järgmiste sigade juures. See eeldab karjatuleku sisestamist samasse tõugu kuuluvate sigadele järjest, aga nõuab jälgimist, millal rakendust on vaja muuta.
  - a. Emise rakendused
    - i. Karjauuenduseks – parima geneetikaga puhtatõulistele
    - ii. Toodang müügiks – järglased teise karja müügiks
    - iii. Seemendus müügiks – tiine emisena müügiks teise karja
    - iv. Seemendus nuumikuks – esimese põlvkonna ristandemised, järglased nuumikuteks
    - v. Vahelduvaks ristamiseks (kasutada, kui see ETSAÜ aretusprogrammis lubatud)
  - b. Kultide rakendused
    - i. KS
    - ii. LP
    - iii. KS ja LP – farmi kuldi kasutamine seemendamiseks või paaritamiseks
    - iv. KS kult farmigrupile – farmi kuldi sperma kasutamiseks omaniku kõikides farmides ehk farmigrupis. Kontrollida, kui tekib vastav olukord.
    - v. KS kult kõikidele farmidele – rakendus ainult ETSAÜ seemendusjaama kultidele. Kui kult müüakse seemendusjaamast farmi, peab rakenduse muutmine tagama, et kult oleks kättesaadav vaid konkreetsele farmile või farmigrupile. Kontrollida, kui tekib vastav olukord.
5. Märkused – vaba tekst.

Sisestatud andmed kuvatakse kontrollimiseks lehe allosas olevasse tabelisse, kus saab näha 30 päeva jooksul sisestatud andmeid. Tabel on sorteeritav erinevate veergude järgi.

Päring: Karjatulek

Testitud alates: 05.03.2021 lõpetades: 05.03.2021 Sugu: Kõik Staatus: Testitud loomad (karja võtmata)

Saada päring

14.02.2022	5555	226	110	486.7 LxY	03.07.2021	FIGARO 213857	696	12	10	65 7/8
14.02.2022	1115	225	110	488.9 YxLY	04.07.2021	TUNGE 213874	213	12	11	63 7/8

Kuvatud: 2 kirjet (1-2) Kõik kuvatud kirjed põhinevad reaalsel tulemustel. 1 row selected

LISA VALITUD LOOMADELE KARJATULEK

Kuupäev: 01.08.2022 Rakendus: 14 - Seemendus nuumikuks

Sisesta valitud loomadele karjatulek

Siga	Kõrvamärk	Kuupäev	Mass	Rakendus
630-5555-21 (LxY) - testitud	5555	01.08.2022	110	14 - Seemendus nuumikuk:

Karjatuleku sisestamine 1 seale.

Tagasi Salvesta

Grupisisestusega

Karjatuleku grupisisestuseks ava kataloogist Tööplaanid **Karjatuleku tööplaan**, seadista päringu kõik parameetrid, vali staatuseks Testitud loomad (karja võtmata) ja vajuta nuppu **Saada päring**. Grupisisestamine eeldab loomade markeerimist nimekirjast mitmel korral, esimesena nt karjauuenduseks sobivad loomad, seejärel seemendus nuumikuks jne. Täida markeeritud loomade nimekirja lõpus olevad väljad ja vajuta nuppu **Sisesta valitud loomadele karjatulek**. Järgmisena avanevas nimekirjas saab andmeid kontrollida, vajadusel muuta ja kui kõik sobib, vajuta nuppu Salvesta ja liigu tagasi testitud loomade nimekirja.

Müües karja võtmata testitud nooremist või -kulti teise karja, tuleb väljaminek sisestada **Testimine/Nuumikute liikumine alt**. Ning ostja juures on need sead nähtavad nii karjatuleku tööplaanis kui ka Nuumikute liikumine päringu all.

15. Lihasead

Üksiksündmusena

Noorsigade gruppide liigutamise jaoks. Sisestamisvormi avamiseks vajuta menüüribal sündmuste nupule ja vali lisatavate sündmuste nimekirjast **Lihasead**.

1. Kuupäev – vali sünnipäeva kuupäev.
2. Vali grupp – vali rippmenüüst grupp.
3. Arv – pärast grupi valimist avaneb sisestusväli, kuhu sisesta grupis olevate sigade arv (on eeltäidetud).

Arvu saab muuta pildil tekstiväljades, mis on pildil punasega väljatoodud.

Vali grupp VÕÕRIK (13.09.2024 - 21tk) ▾

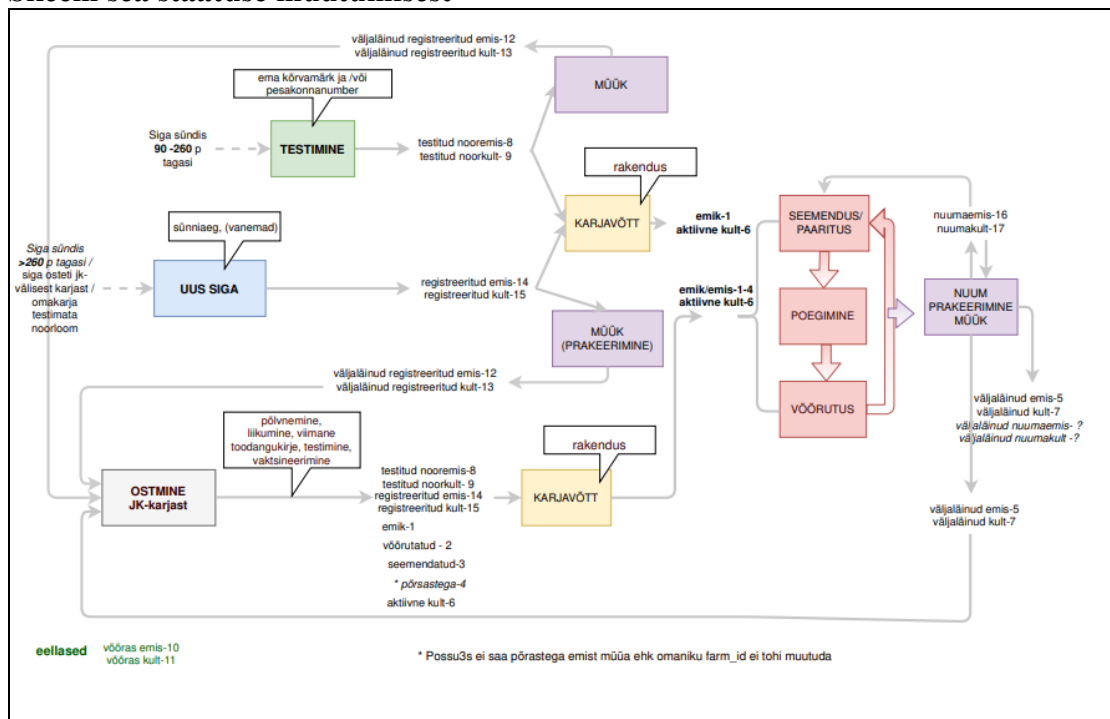
Pesakond	Markeeritud	Markeerimata
6048 (13)	13	0
6059 (8)	8	0
Pesakondades kokku	21	

4. Mass (kokku) – sisesta sigade mass (kokku).
5. Väljamineku liik – vali rippmenüüst sobiv liik. Kohustuslik väli.
6. Uus käiberühm / ostja – saab rippmenüüst valida, kui väljamineku liigiks on 2, 4, 5, 6, 12 või 15.
7. Uus asukoht – saab valida rippmenüüst, kui väljamineku liik on 12.

Grupisisestuse võimalust ei ole.

9. Täiendavad materjalid

Skeem sea staatuse muutumisest

karjatest = karja võtmine
 või
 karja võtmine 27. nädalal ca 125 kg

